

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Radana Malíka v právní věci stěžovatele **H. T.**, zastoupeného JUDr. Vladimírem Gelbičem, advokátem se sídlem v Praze 2, Jugoslávská 11, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 9. 2004, č. j. 24 Az 357/2004 - 13,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 9. 2004, č. j. 24 Az 357/2004 - 13, **se zrušuje** a věc **se vrací** Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 17. 9. 2004, č. j. 24 Az 357/2004 - 13, odmítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 19. 5. 2004, č. j. OAM-6683/VL-11-P13-2003, kterým stěžovateli nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č . 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestovaní ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění usnesení krajský soud uvedl, že žaloba postrádala náležitosti podle § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. s. ř. s., neboť nebyla vlastnoručně podepsána stěžovatelem. Krajský soud proto v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 věty prvé s. ř. s. vyzval stěžovatele usnesením ze dne 10. 8. 2004 k odstranění vad předmětného podání ve lhůtě dvou týdnů, a to tak, že stěžovatel vlastnoručně podepíše

dvě kopie žaloby, které byly přiloženy, a zašle je zpět soudu. Současně soud stěžovatele poučil, že nebude-li podání v této lhůtě doplněno, nebude možno pro tento nedostatek v řízení pokračovat a soud žalobu odmítne. Stěžovateli bylo usnesení doručeno dne 16. 8. 2004, podání však do vydání napadeného usnesení nedoplnil. Vlastnoruční podpis osoby, která podání učinila, je přitom podstatnou náležitostí žaloby, jejíž nedostatek brání pokračování v řízení.

Stěžovatel podal proti tomuto usnesení v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu podle ustanovení 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že usnesení soudu s výzvou k odstranění vad žaloby, které mu mělo být doručeno dne 16. 8. 2004, nepřevzal, a proto předmětné výzvě nemohl vyhovět. To, aby výzvě vyhověl, bylo především v jeho zájmu. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení a přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Ministerstvo ve vyjádření popřelo oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že rozhodnutí soudu bylo vydáno v souladu se právními předpisy. Namítá-li stěžovatel, že zaslané výzvě soudu nevyhověl, protože si ji nepřevzal, není to skutečnost, jíž by mohl přičíst na vrub soudu, a nejsou-li jemu samému známy „okolnosti převzetí dopisu“ ji obsahující a nenapadá-li jeho samotného nic, co by mohlo znamenat toho nedostatek, pak nezpochybňuje její řádné právnímu předpisu odpovídající doručení. Proto navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že v daném případě stěžovatel namítal vadné doručení usnesení soudu obsahující výzvu k odstranění vad podání, přezkoumal Nejvyšší správní soud napadený rozsudek v rozsahu tohoto stížního bodu, a to i přesto, že stěžovatel v kasační stížnosti výslovně nenamítal, že se v místě doručování nezdržoval v den, kdy nebyl zastižen, neboť z obsahu stižní námitky a z kontextu faktické situace pobytu stěžovatele byla tato námitka zřejmá.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že usnesení ze dne 10. 8. 2004, jímž byl stěžovatel vyzván k odstranění vad podání, mu bylo doručováno do P. s. H. Zásilku se nepodařilo stěžovateli doručit, byla vrácena z důvodu nevyžádání a dne 13. 8. 2004 byla uložena. Vzhledem k tomu, že uložená písemnost nebyla vyzvednuta do 3 dnů od uložení, Krajský soud v Ostravě dovodil, že dnem doručení je 16. 8. 2004. Dne 17. 9. 2004 vydal krajský soud napadené usnesení, v jehož záhlaví je jako bydliště stěžovatele uvedena adresa P. s. H., nicméně s ohledem na zjištění soudu, že v evidenci ministerstva je uvedena adresa stěžovatele P. 8 – K., V. 319/4, bylo napadené usnesení doručováno na tuto adresu. Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovateli byl dne 25. 6. 2004 udělen souhlas s ubytováním mimo azylové zařízení na adrese P. 8 – K., V. 319/4.

Nejvyšší správní soud ověřil skutečnosti týkající se pobytu stěžovatele v době doručování výzvy a z registru ministerstva zjistil, že dne 28. 6. 2004 odešel stěžovatel

z P. s. H. Podle sdělení vedoucího tohoto střediska byly stěžovateli ubytovací služby ve středisku ukončeny dne 28. 7. 2004, takže době od 13. do 16. 8. 2004 se v něm nezdržoval.

Podle § 50c odst. 4 o. s. ř. ve spojení s § 42 odst. 5 s. ř. s. nebude-li uložená písemnost vyzvednuta do 3 dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl; to neplatí, je-li náhradní doručení písemnosti vyloučeno (§ 50d odst. 1) nebo bylo-li uložení písemnosti neúčinné.

Podle § 46 odst. 6 o. s. ř. byla-li písemnost doručována na adrese, která je vedena podle zvláštního právního předpisu 58c) jako místo pobytu fyzické osoby, nebo na adrese, kterou fyzická osoba sdělila soudu a požádala o doručování na ni, anebo na adrese, kterou fyzická osoba jinak označila soudu jako místo, kde bydlí nebo se zdržuje, podniká anebo pracuje, popřípadě jako místo, kam jí mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je uložení písemnosti, kterou si adresát nevyzvedl do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, neúčinné, jestliže fyzická osoba soudu prokáže, že se v místě doručování nezdržovala v den, kdy nebyla zastižena, a v době do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, v době do 10 dnů od uložení.

Vzhledem k tomu, že procesní důsledky spojené s fikcí doručení předmětné zásilky mají zásadní význam pro další řízení, měl si krajský soud ověřit, zda se stěžovatel skutečně na adrese, na níž mu byla výzvy doručována, v rozhodné době zdržoval a zda tedy v daném případě byly splněny podmínky pro uplatnění fikce doručení. Tato skutečnost byla zřejmá ze správního spisu, který si však krajský soud, jak lze zjistit ze soudního spisu, nevyžádal. Nezákonným postupem krajského soudu tak došlo jednak ke zbytečnému prodloužení soudního řízení a jednak jím byl stěžovateli odepřen přístup k soudu. V této souvislosti lze poukázat také na nález Ústavního soudu ze dne 16. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 451/03, v němž je uvedeno, že v případě náhradního doručování je ustanovením § 46 odst. 4 o. s. ř. (po novelizaci o. s. ř. účinné od 1. 1. 2005 se jedná o odstavec 6) konstruována právní fikce, že účinky doručení písemnosti nastanou po uplynutí stanovené doby ex lege i vůči tomu, kdo písemnost fakticky nepřevzal. Právní fikce jako nástroj odmítnutí reality právem je nástrojem výjimečným. Aby mohla svůj účel, dosažení právní jistoty, splnit, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje. Nejsou-li všechny právní náležitosti splněny, není soud oprávněn naplnění fikce konstatovat. Základní náležitostí požadovanou citovaným ustanovením je, že se adresát v místě doručování zdržoval v době, kdy je toto doručování uskutečňováno. A contrario, pokud se účastník v místě doručení nezdržuje, fikce doručení nastoupit nemůže. Takto výslovně formulované pravidlo nepřipouští modifikaci.

V daném případě bylo prokázáno, že se stěžovatel v rozhodné době v P. s. H., kde mu byla výzva doručována, nezdržoval, a proto nenastala fikce jejího doručení. V důsledku toho, že stěžovatel nebyl k odstranění vad podání řádně vyzván, nebyly splněny zákonné podmínky pro odmítnutí žaloby podle v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s.

Protože z důvodů výše uvedených dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, napadené usnesení podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil

Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení, v němž je třeba stěžovateli výzvu k odstranění vad podání řádně doručit. O kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s. bez jednání.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nerozhodl, protože věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. července 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu